

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2011. gada 20. jūlijā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Gunārs Kūtris un tiesneši Kaspars Balodis un Uldis Ķinis,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Rīgas apgabaltiesas (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 99/2011),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu izvērtēt Maksātnespējas likuma 62. panta pirmās daļas un Civilprocesa likuma 363.² panta otrās daļas, ciktāl tās neparedz tiesas tiesības atbrīvot personas no depozīta iemaksas (turpmāk – apstrīdētās normas), atbilstību Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta pirmajam teikumam.

2. Maksātnespējas likuma 62. panta pirmā daļa noteic, ka juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikuma iesniegšanas priekšnoteikums ir juridiskās personas maksātnespējas procesa depozīta iemaksa divu minimālo mēnešalgu apmērā Maksātnespējas administrācijas speciāli izveidotajā kontā.

Savukārt Civilprocesa likuma 363.² panta otrās daļas norma paredz, ka, iesniedzot maksātnespējas procesa pieteikumu, kreditors pievieno dokumentus, kas apliecina valsts nodevas un citu tiesas izdevumu, kā arī maksātnespējas procesa depozīta samaksu.

3. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Tādējādi pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

4. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 9. punktam tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu ir tiesai, izskatot civillietu, krimināllietu vai administratīvo lietu.

Pieteikumu ir iesniegusi tiesa, līdz ar to tam jāatbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.¹ pantā noteiktajām prasībām.

Satversmes tiesas likuma 19.¹ panta pirmās daļas 1. punktā *expressis verbis* norādīts, ka tiesa pieteikumu var iesniegt par normu, kas tai būtu jāpiemēro, izskatot lietu pirmajā instancē, apelācijas vai kasācijas kārtībā. Ņemot vērā, ka civilprocesu veido vairākas savā starpā saistītas procesuālās stadijas: lietas ierosināšana, lietas sagatavošana iztiesāšanai un lietas iztiesāšana, secināms, ka Satversmes tiesas likuma 19.¹ panta pirmās daļas 1. punkts visupirms norāda uz tiesas instanci, kas skata attiecīgo lietu, nevis uz procesa stadiju, kurā atrodas civillietā.

No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja apstrīd normas, kas būtu jāpiemēro, izšķirot jautājumu par lietas ierosināšanu, proti, izskatot blakussūdzību par pieteikuma atstāšanu bez virzības, nevis izskatot lietu pēc būtības.

Konstitucionālās kontroles uzdevums ir rūpēties par Satversmē nostiprināto personas pamattiesību aizsardzību. Tā kā konstitucionālā sūdzība uzskatāma par subsidiāru (papildu) tiesību aizsardzības līdzekli, tieši vispārējās jurisdikcijas tiesa kļūst par primāro cilvēktiesību aizsardzības līdzekli. Līdz ar to tiesas pienākums, izšķirot jebkuru strīdu, arī strīdu par lietas ierosināšanu, ir pārliecināties par piemērojamās normas konstitucionalitāti. Turklāt Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 9. punkts, kas paredz tiesai tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu, norāda tikai uz lietu kategorijām, nevis konkrētu procesuālo stadiju. Tādējādi ar Satversmes tiesas likuma 19.¹ panta pirmās daļas 1. punkta vārdu kopu „izskatot civillietu” aptveramas visas civilprocesa stadijas.

Ņemot vērā konkrētās kontroles mērķi un sistēmiski tulkojot Satversmes tiesas likuma normas, secināms, ka šajā gadījumā Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu.

5. Pieteikumā vienlaikus apstrīdētas divas tiesību normas, kas ietvertas dažādos normatīvos aktos. Satversmes tiesas likuma 18. panta otrā daļa paredz, ka vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā ir pieļaujama gadījumos, kad tiek apstrīdēts normatīvais akts vai tā daļa un uz tā pamata izdotās zemāka juridiska spēka tiesību normas.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka, ņemot vērā Satversmes tiesas procesa ekonomijas principu, atsevišķos gadījumos viena pieteikuma ietvaros var apstrīdēt vairāku likumu normas (*sk. Satversmes tiesas 2005. gada 1. jūnija lēmumu par lietas ierosināšanu*). Pieteikumā apstrīdētas normas, kas regulē vienu un to pašu jautājumu – depozīta iemaksu un kas maksātnespējas procesa ietvaros ierobežo personu tiesības uz taisnīgu tiesu. Tādējādi tās būtu vērtējamas kopsakarā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja var šīs divas normas apstrīdēt vienā pieteikumā.

6. Pieteikumā pamatots, ka tiesai izskatāmajā lietā jāpiemēro apstrīdētās normas.

Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas prasībām pieteikums atspoguļo lietas faktiskos apstākļus. Pieteikumā ir ietverts prasījums Satversmes tiesai un ir sniegts pieteikuma juridiskais pamatojums. Pieteikums atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. panta un 19.¹ panta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt lietu „Par Maksātnespējas likuma 62. panta pirmās daļas un Civilprocesa likuma 363.² panta otrās daļas normām, ciktāl tās neparedz tiesas tiesības atbrīvot personas no depozīta iemaksas, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. pantam” pēc Rīgas apgabaltiesas pieteikuma (pieteikums. Nr. 99/2011).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – līdz 2011. gada 27. septembrim iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 1. kolēģijas priekšsēdētājs

G. Kūtris